

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova

Colegiul „Mihai Eminescu” din Soroca

"Aprob"

Directorul Colegiului „Mihai Eminescu” din Soroca

Tatiana Vișniovaia

09 octombrie 2018

**Curriculumul modular
S.05.O.022 Tipic**

Specialitatea

22110 Teologie

Calificarea

341304 Predicator

2018

Aprobat:

La ședința Consiliului Profesorat al Colegiului "Mihai Eminescu" din Soroca din 09 octombrie 2018

Director

Vișniovaia Tatiana

Autor:

Patrinica Vadim

Preot, cadru didactic Colegiul „Mihai Eminescu” din Soroca

Recenzenți:

Catedrala Episcopală „Adormirea Maicii Domnului” din Soroca, Paroh PS IOAN, Episcop de Soroca

Protopopiatul bisericilor din Soroca, Protopop, Protoiereu Nicolae Craveț

Adresa Curriculumului în Internet:

Portalul național al învățământului profesional tehnic

<http://www.ipt.md/ro/produse-educationale>

Cuprins

I. Preliminarii	4
II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională.....	4
III. Competențele profesionale specifice modulului	4
IV. Administrarea modulului	5
V. Unitățile de învățare	6
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	8
VII. Studiu individual ghidat de profesor	8
VIII. Lucrările de laborator recomandate	9
IX. Sugestii metodologice	9
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale	9
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii	11
XII. Resursele didactice recomandate elevilor	11

I. Preliminarii

Disciplina **Tipic** în învățământul teologic preuniversitar are ca scop familiarizarea elevilor cu învățătura de credință a Bisericii Ortodoxe și formarea unei culturi teologice, apte să pregătească pe viitorii slujitori ai Bisericii în misiunea lor pastorală, misionară și liturgică. Totodată, această disciplină școlară își propune să formeze elevilor competențe, valori și atitudini în acord cu principiile Bisericii Ortodoxe și cu cerințele societății contemporane.

Elaborarea curriculumului de **Tipic** a avut în vedere, stabilirea competențelor și selectarea conținuturilor au fost realizate respectând principiile relevanței, accesibilității și transmiterii sistematizate a cunoștințelor. De asemenea, s-a avut în vedere accentuarea caracterului pragmatic al cunoștințelor de liturgică, prin centrarea pe însușirea modului corect de realizare a slujbelor și prin corelarea acestora cu participarea la programul liturgic și duhovnicesc.

Curriculumul de **Tipic** este structurat pe următoarele componente:

- competențe generale;
- valori și atitudini promovate, prin învățarea disciplinei;
- competențe specifice asociate cu conținuturile învățării;
- lista unităților de conținut;
- sugestii metodologice;
- recoandări bibliografice suplimentare.

II Motivația, utilitatea modului pentru dezvoltarea profesională

Tipicul este acea carte de cult a Bisericii Ortodoxe, care cuprinde regulile stabilite de Sfintii Parinti, pentru savarsirea serviciului divin, in intreg anul bisericesc. Adica randuieli, forme si formule verbale fixe si stabile, consfintite de Biserica, dupa care se savarseste cultul divin public.

Studiul acestei unități de curs va dezvolta elevilor:

- Conștientizarea necesității participării active la slujbele Bisericii;
- Dezvoltarea respectului față de slujbele Bisericii;
- Angajarea în trăirea vieții celei noi în Hristos prin participare la sfintele slujbe;
- Interesul pentru aprofundarea cunoștințelor religioase în vederea permanentei deveniri spirituale.

III. Competențele profesionale specifice modului

CS1 Definirea specificului cultului ortodox.

CS2. Utilizarea adecvată a termenilor liturgici în diferite contexte de comunicare.

CS3. Argumentarea importanței și semnificației sfintelor slujbe în cultul ortodox.

CS4. Aplicarea cunoștințelor liturgice prin participarea activă la slujbe.

IV. Administrarea modului

Semestrul	Numărul de ore			Modalitate de evaluare	Numărul de credite	
	Total	Contact direct				Lucrul individual
		Prelegeri	Practică / Seminar			
V	90	30	15	45	Examen	3

V. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități
1. Definirea specificului cultului ortodox		
UC1. Sintetizarea elementelor caracteristice cultului ortodox. UC2. Analizarea specificului slujbelor bisericești.	1. Definirea cultului creștin ortodox. 2. Biserica – locaș de închinare. 3. Anul liturgic și anul bisericesc. 4. Cărțile de cult. 5. Împărțirea slujbelor bisericești: Sfânta Liturghie, cele șapte laude, Sfintele Taine și ierurgiile.	A1. Utilizarea adecvată a terminologiei. A2. Cunoașterea specificului slujbelor bisericești;
2 Utilizarea adecvată a termenilor liturgici în diferite contexte de comunicare		
UC3. Utilizarea corectă a terminologiei specifice liturgicii în comunicarea scrisă și orală. UC4. Analizarea, din perspectiva ortodoxă, a semnificațiilor termenilor liturgici în diferite contexte de comunicare (limbaj specializat, literatură duhovnicească, predică, limbaj colocvial etc.)	1. Definirea cultului creștin orthodox. 2. Biserica – locaș de închinare. 3. Anul liturgic și anul bisericesc. 4. Cărțile de cult. 5. Împărțirea slujbelor bisericești: Sfânta Liturghie, cele șapte laude, Sfintele Taine și ierurgiile. 6. Vecernia și Litia, Utrenia, Ceasurile, Pavecernița, Miezonoptica: istoric, rânduială, semnificație.	A3. Distingerea anului liturgic de anul bisericesc; A4. Descrierea modului de împărțire a slujbelor bisericești; A5. Cunoașterea semnificațiilor termenilor liturgici în diferite contexte de comunicare (limbaj specializat, literatură duhovnicească, predică, limbaj colocvial etc.);
3. Argumentarea importanței și semnificației sfintelor slujbe în cultul ortodox		

UC5. Evidențierea semnificației celor șapte laude bisericești. UC6. Argumentarea necesității cunoașterii semnificației sfintelor slujbe în vederea participării conștiente la acestea.	1. Vecernia și Litia, Utrenia, Ceasurile, Pavcernița, Miezonoptica : istoric și semnificație	A6. Cunoașterea semnificației sfintelor slujbe în vederea participării conștiente la acestea;
4. Aplicarea cunoștințelor liturgice prin participarea activă la slujbe		
UC7. Analizarea rânduiei tipiconale și a modalității de realizare a slujbei celor șapte laude bisericești UC8. Argumentarea necesității săvârșirii corecte a sfintelor slujbe	1. Vecernia și Litia, Utrenia, Ceasurile, Pavcernița, Miezonoptica: rânduiala, istoric și semnificație	A7. Descrierea rânduiei tipiconale și a modalității de realizare a slujbei celor șapte laude bisericești.

VI.Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr. ord	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucru individual
			Prelegeri	Practică/ Seminar	
1.	Definirea specificului cultului ortodox.	20	8	2	10
2.	Utilizarea adecvată a termenilor liturgici în diferite contexte de comunicare.	20	8	2	10
3.	Argumentarea importanței și semnificației sfintelor slujbe în cultul ortodox	21	8	3	10
4.	Aplicarea cunoștințelor liturgice prin participarea activă la slujbe	29	6	8	15
	Total	90	30	15	45

VII.Studiu individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
1. Definirea specificului cultului ortodox.			
Anul liturgic și anul bisericesc	Schemă	Prezentarea publică	Săptămâna 2
Cărțile de cult.	Identificarea cărților de cult	Prezentare argumentată	Săptămâna 3
Împărțirea slujbelor bisericești	Schemă	Prezentarea publică	Săptămâna 5
2. Utilizarea adecvată a termenilor liturgici în diferite contexte de comunicare.			
Biserica – locaș de închinare.	Eseu structurat	Prezentare publică	Săptămâna 7
Vecernia și Litia, Utrenia, Ceasurile, Pavecernița, Miezonoptica	Proiect de grup : Istoric, rânduială, semnificație.	Prezentare orală și scrisă	Săptămâna 8-10

4. Aplicarea cunoștințelor liturgice prin participarea activă la slujbe			
Vecernia și Litia, Utrenia, Ceasurile, Pavcernița, Miezonoptica: rânduiala, istoric și semnificație	Referat: „Analizarea rânduiei tipiconale și a modalității de realizare a slujbei celor șapte laude	Susținerea orală a referatului	Săptămâna 12

VIII. Lucrările practice recomandate

1. Împărțirea slujbelor bisericești: Sfânta Liturghie, cele șapte. laude, Sfintele Taine și ierurgiile.

IX. Sugestii metodologice

Curriculumul de Tipic, filiera vocațională, profil teologic (cultul ortodox) a urmărit deplasarea accentului de pe conținuturi pe competențe, asigurându-se astfel o perspectivă nouă asupra domeniului teologic și asupra demersului didactic. Competențele specifice au fost corelate cu unitățile de conținut, avându-se în vedere posibilitatea ca o competență specifică să poată fi realizată prin una sau prin mai multe unități de conținut.

Conținuturile sunt prezentate în mod sistematic, urmărind succesiunea logică tradițională a temelor și corelarea cunoștințelor cu cele asimilate la nivelul la nivelul însușirii celorlalte unități de curs, astfel încât să se asigure parcurgerea integrală a marilor teme dogmatice.

Elevilor li se oferă posibilitatea să aprofundeze, să compare și să identifice principalele erori sau neajunsuri ce se pot manifesta în slujirea sfintelor slujbe.

Temele au fost selectate din perspectiva următoarelor principii:

- ⇒ accentuarea caracterului pragmatic, prin centrarea pe însușirea modului corect de realizare a slujbelor;
- ⇒ cultivarea dragostei și a respectului față de slujbele Bisericii, prin înțelegerea semnificației lor și prin participarea conștientă la acestea;
- ⇒ corelarea cunoștințelor liturgice cu participarea la programul liturgic și duhovnicesc.

Pentru realizarea competențelor specifice, se recomandă utilizarea unor strategii de învățare variate, precum:

- dezbateri privind importanța și rolul diferitelor elemente din domeniul Liturgicii;
- studiul de caz cu rol de exemplificare a modalităților de realizare a sfintelor slujbe;
- argumentarea biblică și patristică;
- utilizarea noilor tehnologii informatice și a altor mijloace audio-vizuale în procesul de predare-învățare, pentru ilustrarea aspectelor practice de liturgică.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Formele de evaluare determinate de perioada de studiu:

- Evaluare (ascultare) orală: evaluarea curentă care se bazează pe aprecierea gradului și a calității de participare intelectuală a studenților în cadrul prelegerilor și seminariilor, pregătirea pentru seminare, evaluarea lucrului cu literatura recomandată.
- Evaluare scrisă - elaborare de informații suplimentare în cadrul fiecărei teme (referate, ese, scheme, tabele, materiale ilustrative) probe de control, alte lucrări scrise;

Forma finală de evaluare este examenul scris, care va consta dintr-un test care va reflecta conținutul tematic al cursului. Evaluarea orală va presupune a răspunde la itemi din trei domenii cognitive: cunoaștere și înțelegere, aplicare, integrare.

Produsele recomandate pentru evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor cognitive sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
1.	Rezumatul oral	• Expune tematica lucrării în cauză. • Utilizează formulări proprii, fără a distorsiona mesajul lucrării supuse rezumării. • Expunerea orală este concisă și structurată logic. • Folosește un limbaj bogat, adecvat tematicii lucrării în cauză. • Respectarea coeficientului de reducere a textului: 1/3 din textul inițial.
2.	Rezumatul scris	• Expune tematica lucrării în cauză. • Utilizează formulări proprii, fără a distorsiona mesajul lucrării supuse rezumării. • Textul rezumatului este concis și structurat logic. • Folosește un limbaj bogat, adecvat tematicii lucrării în cauză. • Fidelitatea: înțelegerea esențialului și reproducerea lui, nu trebuie să existe contrasens. • Coerența: rezumatul are o unitate și un sens evidente, lizibile pentru cei care nu cunosc textul sursă. • Progresia logică: înlănțuirea ideilor, prezentarea argumentelor sunt clare și evidente. • Respectarea modalităților de enunțare a textului sursă: rezumatul este o oglindă micșorată dar fidelă textului sursă. • Muncă pertinentă de reformulare: rezumatul nu este un colaj de citate. • Respectarea coeficientului de reducere a textului: 1/4 din textul inițial. • Stăpânirea normelor sintactice la nivel de prezentare logică a ideilor, frazelor, paragrafelor textului. • Text formatat citeț, lizibil. plasarea clară în pagină.
3.	Referat	• Corespunderea referatului temei. • Profunzimea și completitudinea dezvoltării temei. • Adecvarea la conținutul surselor primare. • Coerența și logica expunerii. • Utilizarea dovezilor din sursele consultate. • Gradul de originalitate și de noutate. • Nivelul de erudiție. • Modul de structurare a lucrării. • Justificarea ipotezei legate de tema referatului. • Analiza în detaliu a fiecărei surse de documentare
4.	Proiect elaborat	• Validitatea proiectului - gradul în care acesta acoperă unitar și coerent, logic și argumentat tema propusă.

		• Completitudinea proiectului - felul în care au fost evidențiate conexiunile și perspectivele interdisciplinare ale temei, competențele și abilitățile de ordin teoretic și practic și maniera în care acestea servesc conținutului științific. • Elaborarea și structura proiectului - acuratețea, rigoarea și coerența demersului științific, logica și argumentarea ideilor, corectitudinea concluziilor. • Calitatea materialului folosit în realizarea proiectului, bogăția și varietatea surselor de informare, relevanța și actualitatea acestora, semnificația datelor colectate s.a. • Creativitatea - gradul de noutate pe care-l aduce proiectul în abordarea temei sau în soluționarea problemei.
5.	Eseu structurat	• Completitudinea interpretării informațiilor prin prisma problemei de la care pornește acesta. • Corectitudinea interpretării informațiilor prin prisma problemei de la care pornește acesta. • Claritatea (mesajul bine conturat în jurul unei idei pentru care există dovezi verificabile). • Originalitatea, creativitatea, inovațiile. • Aspectul general al eseului (respectarea normelor stilistice și gramaticale, aranjarea în pagină).

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

Denumirea modului	Mijloace recomandate
Tipic	- Calculatoare portabile (laptop, notebook); - Biblia; - Suport de curs.

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr. Ctr.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată, accesată, procurată resursa
1.	Braniște, Pr. Prof. Dr. Ene, Liturgica specială pentru Institutele teologice , Ed. IBMBOR, București, 1985	https://www.bibliaortodoxa.ro/
2.	Tipic bisericesc , Ed. IBMBOR, București, 1976.	bibliotecă
3.	Braniște, Pr. Prof. Dr. Ene, Liturgica teoretică . Manual pentru elevii seminariști, Ed. Credința noastră, București, 1997.	internet
4.	http://www.ortodoxia.md/category/s30-randuieli-privind-sfintele-taine/	internet

